رهبر انقلاب: امنیت کشور مرهون آمادگی و بیداری پدافند هوایی است

رئیس دفتر فرماندهی معظم کل قوا، در تماس تلفنی با امیر سرتیپ علیرضا صباحی‌فرد، فرمانده نیروی پدافند هوایی ارتش، سلام و قدردانی حضرت آیت‌ا... العظمی امام خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی و فرماندهی کل قوا (مدظله‌العالی) را به فرمانده نیروی پدافند هوایی ارتش و آحاد فرماندهان، کارکنان و خانواده‌های پدافند هوایی کشور ابلاغ کرد. به گزارش روابط عمومی ارتش، سردار سرتیپ بسیجی محمد شیرازی در این تماس تلفنی گفت: فرمانده معظم کل قوا فرمودند:

بسم‌ا... الرحمن الرحیم / السلام علیك یا اباعبدا... الحسین علیه‌السلام

سلام مرا به کارکنان هوشیار پدافند هوایی کشور برسانید، امنیت کشور مرهون آمادگی و بیداری پدافند هوایی است. مردم متدین ما قدردان تلاش‌های بی‌وقفه شما هستند، این را پاس بدارید.

سردار شیرازی در این ارتباط تلفنی خواستار ابلاغ سلام محبت‌آمیز و قدردانی رهبر معظم انقلاب اسلامی به آحاد کارکنان، فرماندهان و خانواده پدافند هوایی شد.

جام جم از توانمندی‌ها، تجهیزات و عملکرد پدافند هوایی ایران گزارش می‌دهد

مدافعان آسمان وطن

فتاح غلامی
گروه سیاسی

دیروز در تقویم کشورمان به نام روز پدافند هوایی نامگذاری شده بود و به همین مناسبت سلام و قدردانی فرمانده معظم کل قوا به کارکنان نیروی پدافند ابلاغ شد.

سال ۸۷ در چنین ایامی بود که با صدور حکمی از سوی رهبر انقلاب، نیروی پدافند به عنوان چهارمین نیروی ارتش جمهوری اسلامی ایران تشکیل شد. البته پیش از این تاریخ هم نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران در حوزه پدافندی دستاوردهای زیادی را البته در چارچوبی دیگر به دست آورده بودند و این پیشرفت‌های دفاعی پس از این تاریخ به شکلی متمرکزتر دنبال شد.

به گفته امیر علیرضا صباحی فرد فرمانده نیروی پدافند هوایی ارتش، امروز سامانه‌های پدافندی جمهوری اسلامی ایران در شرایط سخت و واقعی چک شده و آماده بهره‌برداری هستند. پدافند هوایی ایران همچنین در حوزه پرنده‌های بدون سرنشین پیشرفت ۱۶۰۰ درصدی داشته و قادر است بر اساس نیاز هر پرنده‌ای را تولید کند.

همزمان با سالروز پدافند هوایی، تاریخچه اقدامات پدافندی در ایران، همچنین دستاوردهای جمهوری اسلامی ایران در این حوزه و اقدامات عملیاتی موفق پدافند هوایی در سال‌های پس از جنگ تحمیلی را مرور کرده‌ایم.

تاریخچه پدافند هوایی در ایران

۱۲۹۷ همزمان با جنگ جهانی اول، جرقه ایجاد دفاع هوایی در ایران برای اولین بار زده شد.

۱۳۱۲ نیروی زمینی ارتش ایران به دو آتشبار ضد طیاره با توپ ۷۵ ساخت کارخانه بوفرس سوئد مجهز شد.

۱۳۲۰ در جریان جنگ جهانی دوم و حمله متفقین، یك فروند هواپیمای مهاجم شوروی در تبریز بر اثر تیراندازی توپخانه ضدهوایی سرنگون شد.

۱۳۳۷ اولین سامانه راداری متحرك در فرودگاه دوشان تپه مستقر شد.

۱۳۴۸ فرماندهی دفاع هوایی به فرماندهی پدافند هوایی تغییر نام داد.

۱۳۵۹ تا ۱۳۶۷ پدافند هوایی ارتش در طول جنگ، موفق به کشف و شناسایی بیش از ۴۸ هزار هواپیما و بالگرد ارتش عراق شد که این عدد بسیار قابل توجهی است. همچنین بیش از ۷۰۰ فروند انواع پرنده‌های دشمن در طول دفاع مقدس، سرنگون و در همین مدت، وظیفه کنترل و مدیریت بیش از دو میلیون پرواز غیرنظامی انجام شد.

آبان ۱۳۶۷ در زمینه آموزش به منظور تامین نیازهای کارکنان تحصیلکرده و متبحر نیروی هوایی و پدافندهوایی در تخصص‌های مختلف پس از تهیه طرح ایجاد دانشگاه هوایی وتصویب فرماندهی کل قوا و شورای‌عالی انقلاب فرهنگی و تلاش‌های شهید ستاری، دانشگاه هوایی به طور رسمی توسط حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای (رئیس‌جمهور وقت) افتتاح شد.

شهریور ۱۳۸۷ طرح تفکیك بخش پروازی و پدافندی نیروی هوایی ارتش با صدور ابلاغیه‌ای از سوی فرمانده معظم کل قوا کلید خورد. براساس این ابلاغیه، با تفکیك نیروی هوایی به دو بخش پروازی و پدافندی، نیروهای ارتش جمهوری اسلامی ایران چهارگانه شدند.

خرداد ۱۳۹۸ فرمانده معظم کل قوا با صدور احکامی جداگانه امیر سرلشکر سید عبدالرحیم موسوی را با حفظ سمت فرماندهی کل ارتش به عنوان فرمانده قرارگاه پدافند هوایی خاتم‌الانبیاء(ص) و امیر سرتیپ علیرضا صباحی‌فرد را به سمت فرمانده نیروی پدافند هوایی ارتش منصوب کردند.

گوشه‌ای از تجهیزات پدافندی جمهوری اسلامی ایران

سامانه مرصاد

فروردین ۱۳۸۹، خط تولید سامانه موشکی پدافندی مرصاد متعلق به قرارگاه پدافندی نیروی هوایی ارتش ایران افتتاح شد. سامانه مرصاد قابلیت شناسایی هدف در فاصله ۱۵۰ کیلومتری توسط رادار کاوش، قفل کردن روی آن در فاصله ۸۰ کیلومتری و مورد هدف قراردادن آن در بیشینه برد ۴۵ کیلومتری را دارد.

سامانه موشکی یا زهرا(س)

اسفند ۱۳۹۱، خط تولید سامانه موشکی پدافند هوایی یا زهرا(س)، ساخت وزارت دفاع افتتاح شد. این سلاح پدافندی قابلیت شناسایی، ردیابی و انهدام اهداف هوایی مانند انواع هواپیما، بالگرد و پهپاد را که دارای قابلیت مانورهای سریع در ارتفاع پست با سطح مقطع راداری کم و پنهانکار است را دارد.

پهپاد حماسه

اردیبهشت ۱۳۹۲، پهپاد حماسه یکی از انواع پهپادهای ساخت شرکت هواپیماسازی ایران (هسا) رونمایی شد. طول بدنه پهپاد حماسه ۵ متر، عرض بال ۹ متر و ارتفاع آن در حدود ۲ متر است. وزن این پهپاد به طور دقیق ۲۳۰ کیلوگرم اعلام شده که توانایی حمل نزدیك به ۲۰۰ کیلوگرم بار را دارد.

رادار فتح ۱۴

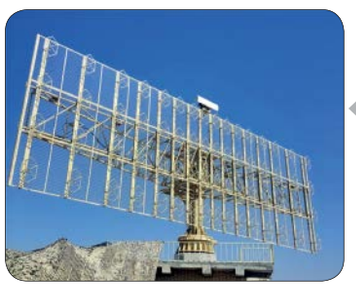

بهمن ۱۳۹۲، رادار فتح-۱۴ پیشرفته توسط وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ساخته شد. فتح-۱۴ از جمله سامانه‌های جست‌وجو و مراقبت هوایی برد بلند محسوب می‌شود و قابلیت ردگیری بیش از ۴۰ هدف را حین جست‌وجو داشته و برد نهایی آن ۶۰۰ کیلومتر است.

باور ۳۷۳

مرداد ۱۳۹۸، سامانه باور ۳۷۳ برای نخستین‌بار با حضور رئیس‌جمهور رونمایی شد. این سامانه که از جمله سامانه‌های کلاس «برد و ارتفاع بلند» محسوب می‌شود، با بهره‌گیری از فناوری‌های به‌کار رفته در سامانه‌های پدافندی تلاش و ۱۵خرداد که موشك‌های صیاد۲ و ۳ را شلیك می‌کنند طراحی و ساخته شده است. این سامانه قادر به انهدام اهداف در فاصله ۲۰۰ کیلومتری و در ارتفاع ۲۷ کیلومتری خواهد بود.

سامانه ۱۵خرداد

خرداد ۱۳۹۸، سامانه ۱۵خرداد رونمایی شد. این سامانه می‌تواند اهدافی مانند جنگنده و پهپاد را در فاصله ۱۵۰ کیلومتری شناسایی و در فاصله ۱۲۰ کیلومتری ردگیری کند. ۱۵خرداد می‌تواند به طور همزمان شش هدف را شناسایی و ردگیری کند و به صورت همزمان علیه هر شش هدف موشك شلیك کند.

پهپاد مهاجر

فروردین ۱۳۹۶، پهپاد مهاجر۶ که آخرین نمونه پهپادها از خانواده مهاجر است در نمایشگاه دستاوردهای وزارت دفاع رونمایی شد. مهاجر۶ یك دگردیسی در کلیات طراحی خانواده پهپادهای مهاجر به شمار می‌آید. در واقع مهاجر۶ را می‌توان پاسخ بومی و ارتقا یافته ایران به فالکو که در پاکستان تولید شده و در اختیار ارتش سعودی هم قرار دارد، دانست.

سامانه سوم خرداد

اردیبهشت ۱۳۹۳، سامانه موشکی سوم خرداد برای نخستین بار در جریان بازدید فرمانده معظم کل قوا از نمایشگاه نیروی هوافضای سپاه رونمایی شد. این سامانه امکان رهگیری چهار هدف و شلیك همزمان هشت موشك را نیز دارد. مدل ارتقا یافته سامانه موشکی سوم خرداد توان ردگیری تا ارتفاع ۳۰ کیلومتری و برد ۷۰ کیلومتری را دارد.

شکارهای محافظان آسمان

آر.کیو.۱۷۰

در آذر ۱۳۹۰، یگان‌های سپاه پاسداران جمهوری اسلامی ایران موفق شدند یك فروند پهپاد پیشرفته RQ-170 آمریکایی را سالم به زمین بنشانند. این پهپاد با رمزگشایی از تمام اطلاعتش، مهندسی معکوس شده و سپاه توانسته تاکنون دو مدل از این پهپاد را به نام‌های سیمرغ و صاعقه رسما تولید و رونمایی کند.

اسکن ایگل

در آذر ۱۳۹۱، دریادار علی فدوی، فرمانده وقت نیروی دریایی سپاه اعلام کرد یك فروند هواپیمای بدون سرنشین اسکن ایگل پس از ورود به آسمان کشور توسط نیروی پدافند الکترونیك سپاه به دام افتاده است.

این پهپاد با ۱/۱۹ متر طول و ۳/۰۵ متر عرض (دو سر بال) و ۱۸ کیلوگرم وزن، برای پرواز نیاز به باند ندارد و در عوض با یك سامانه هوای فشرده به بالا پرتاب می‌شود و برای فرود هم یك جرثقیل با طناب و قلاب آن را در ارتفاع پایین بازیابی می‌کند. این پهپاد از جمله پرنده‌های مورد استفاده توسط نیروی دریایی آمریکاست.

شادو ۲۰۰

در مهر ۱۳۹۵، نیروی هوافضای سپاه تصاویری منتشر کرد که نشان می‌داد جمهوری اسلامی ایران موفق شده یك پهپاد پیشرفته آمریکایی را در مرزهای جنوب کشور سالم بر زمین بنشاند. پهپاد شادو ۲۰۰ (SHADOW 200) جزو پهپادهای جاسوسی آمریکاست که اکنون در بسیاری از یگان‌های رزمی و غیررزمی ارتش آمریکا مورد استفاده قرار دارد و مدافعان حریم هوایی ایران توانستند آن را به غنیمت بگیرند. این پهپاد هم از سوی سازمان هوافضای سپاه مهندسی معکوس شده و نمونه ایرانی آن ساخته شده است.

آر.کیو.۱۱

در مهر ۱۳۹۵، در نمایشگاهی که توسط سپاه برگزار شد، یك فروند پهپاد آر کیو۱۱ غنیمتی رونمایی شد. این پهپاد هم مانند دیگر پهپادها، ساخته شده توسط آمریکایی‌هاست که هنگام گشتزنی توسط نیروهای هوافضا به سلامت به زمین نشانده شد. این پهپاد، دست پرتاب بوده و نخستین به کارگیرنده آن در جهان، ارتش آمریکاست.

گلوبال هاوك

در خرداد ۱۳۹۸، یك فروند پهپاد جاسوسی آمریکا به نام گلوبال هاوك که وارد آسمان ایران شده بود از سوی سامانه دفاعی بومی سوم خرداد متعلق به پدافند نیروی هوافضای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منهدم و در سواحل کوه مبارك استان هرمزگان سرنگون شد.

این پهپاد که ساخت کمپانی نورتروپ گرومن است بسیار پیشرفته و با هزینه تحقیقاتی بسیار بالایی در اختیار ارتش آمریکا قرار گرفت.

گلوبال هاوك، بزرگ‌ترین پهپاد دنیاست که با برد پروازی باورنکردنی و تجهیزات و حسگرهای پیشرفته تجسسی می‌تواند اطلاعات جمع‌آوری و از نیروهای زمینی، هوایی و دریایی پشتیبانی اطلاعاتی کند. از اطلاعات این پهپاد برای افزایش دقت سلاح‌های مختلفی مانند موشك‌ها و همچنین حفاظت از نیروهای خودی و هدایت آنها استفاده می‌شود.

یادداشت

پدافند هوایی، مهم‌ترین مؤلفه قدرت

امیر سرتیپ ابوالفضل سپهری‌راد، رئیس ستاد و معاون هماهنگ‌کننده نیروی پدافند هوایی

براساس فرمایش رهبر انقلاب، پدافند اولویت اول نیروهای مسلح وخط مقدم دفاع از موجودیت کشور است.

هر پرنده‌ای که قصد عبور از فضای هوایی ایران را دارد باید توسط پدافند شناسایی شود. اگر پروازهای روزانه اعم از شخصی و نظامی بین ۳۰۰ تا هزار پرواز باشد، پدافند هوایی به صورت شبانه‌روزی و با دقت در فضای داخلی کشور و صدها کیلومتر خارج از مرز، همواره این پروازها را بدون این‌که فرد یا مجموعه‌ای مطلع شود، رصد می‌کند. به این ترتیب هر گونه انحراف توسط یك هواپیما با اخطار پدافند مواجه می‌شود. ضمن این‌که پدافند علاوه بر امنیت، ایمنی پروازها را نیز رصد می‌کند. نکته دیگر موضوع تفکیك و استقلال پدافند از نیروی هوایی است. یکی از دلایل این اتفاق، تدابیر رهبری و تاکید ایشان بر تقویت توان دفاعی کشور است. نکته دیگر این است که در سال‌های گذشته و به‌ویژه بعد از جنگ تحمیلی دکترین نظامی ما از آفندی به پدافندی فعال برگشت، بنابراین باید روی بازدارندگی و پدافند سرمایه‌گذاری صورت می‌گرفت، چرا که جنگ‌های اخیر در نقاط مختلف جهان نشان داد که شالوده و اساس تهدیدات؛ حملات هوایی است. افزایش نقاط استراتژیك از جمله مراکز هسته‌ای و... در کشور از دیگر دلایلی بود که باید در مقابل تهدیدات هوایی قوی‌تر می‌شدیم. موضوع دیگر در مورد اهمیت پدافند هوایی این است که برخلاف دیگر نیروها به صورت شبانه‌روزی و در خط مقدم صحنه نبرد است. پدافند هوایی در مقابله با تهدیدات بالاترین سرعت را دارد. به همین دلیل نیازمند نیروی انسانی آگاه و با دانش بالایی است که بتواند در کسری از ثانیه تصمیم‌گیر و تصمیم‌ساز باشد. از آنجا که جنس تهدیدات همواره در حال به‌روز شدن است، پدافند نیز مجبور است چه در زمان صلح و چه جنگ؛ آماده و پاسخگوی تهدیدات باشد. اگر یکی از مؤلفه‌های قدرت ملی را نیروهای نظامی بدانیم، با توجه به تهدیداتی که به آن اشاره کردم، پدافند می‌تواند یکی از اساسی‌ترین ستون‌ها و مهم‌ترین مؤلفه قدرت باشد.

نگاه

آسمان امن ایران، گواه توانمندی‌های پدافندی است

سرتیپ دوم صمد آقامحمدی، رئیس سازمان تحقیقات و جهاد خودکفایی نیروی پدافند هوایی

پدافند هوایی با توجه به نقش مهمی که در جنگ‌های نوین ایفا می‌کند، از اهمیت بسیاری برخوردار است. چند سال قبل، فرمانده معظم کل قوا تدبیر حکیمانه‌ای را اندیشیده و پدافند را از نیروی هوایی مستقل کردند. مهم‌ترین ویژگی نیروی پدافند ارتش، داشتن نیروهای متعهد و پای کار است. سابقه هشت‌ساله جنگ تحمیلی موجب دستیابی به تجارب ارزشمندی شد و در سال‌های اخیر نیز به‌واسطه جنگ‌های متعددی که در منطقه رخ داد، اشراف خوبی پیدا کرده‌ایم و رصد پدافندی این جنگ‌ها، آمادگی علمی بالایی در جوانان نیروی پدافند ایجاد کرده است. در حال حاضر اغلب تجهیزات ما در زمینه پدافندی بومی است و این عدم وابستگی، اطمینان و قدرت ویژه‌ای به هر نیرویی به‌ویژه پدافند می‌دهد. در حوزه ساخت تجهیزات و فناوری با استفاده از شرکت‌های دانش‌بنیان تلاش کرده‌ایم در لبه دانش حرکت کنیم و این آسمان امن، گواه این موضوع است. سیستم پدافندی باید همیشه هوشیار بوده و تهدیدات را رصد کند. پدافند ما در زمینه‌های علمی و فناوری در حوزه‌های مختلف اعم از ماهواره‌ها و ریزپرنده‌ها فعالیت کرده، در همه حوزه‌ها حضور فعالی داریم و در برخی موارد از جمله تولید و ساخت انواع رادارهای پیشرفته، شاید در دنیا جزو قطب‌های تولید باشیم. در حوزه ارتباطات و کشف سیگنال دشمن و جنگ الکترونیك نیز سرآمد هستیم. در مجموع و در عمل ثابت کرده‌ایم که در برابر دشمن به‌خوبی ایستاده و مقاومت کرده‌ایم.